بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/520
- އިސްތިއުނާފު ކުރިފަރާތް:
  - ނަން: ފާތިމަތު ސަޢީދާ
  - އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A039104
  - މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.ނިރުމަލްގެ/ ހ.މާލެ
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: މ.ނިރުމަލްގެ/ ހ.މާލެ

- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުނު ފަރާތަށް:
  - ނަން: މުޙައްމަދު ރަޝީދު
  - އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:A127712
  - މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.ނިރުމަލްގެ/ ހ.މާލެ
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: މ.ނިރުމަލްގެ/ ހ.މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 19 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1438 / 20 ޑިސެމްބަރު 2016
- ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޖުމާދަލްއޫލާ 1439 / 04 ފެބުރުއަރީ 2018

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު: 744/Cv-C/2013
- ނިންމުނު ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ބިންއަނބުރާދިނުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 04 އޮކްޓޫބަރު 2013
- ނިމުނު ތާރީޚު: 28 ޑިސެމްބަރު 2015

- މައްސަލަބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް
(ރިޔާސަތު)

- ## ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރީޢަތާ އަދި ޤާނޫނާ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން އަދި މ.ނިރުދޫގެ/ ކ.މޫސާ ފާތިމަތު ޙަމީދާގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙައިސިއްޔަތުން ހުށަހަޅުއްވުނު ބެލެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުވާ ފަރާތަކީ ޝަރީޢަތުގައި މ.ނިރުދޫގެ/ ކ.މޫސާ ފާތިމަތު ޙަމީދާ އެވެ.

- ## ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިކޯޑަށް ބަލާއިރު، އެޤަޟިއްޔާއަކީ، މ.ނިރުދޫގެ/ މޫސާ (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: މ-4492) އެވެރިޔާ ގޯތި ބަހައިލުމުގައި ސަރުކާރުން ދިން ގޯތީގެ ބޮޑުމިނުން ބާރާ 568 ބަރާބަރު ބައިގެ 1/2 (ދެބައިކުޅަ އެއްބައި) އަށްވާ 284 އަކަފޫޓުގެ، އަދި ގޯތީގެ އަދިއޮތް ބައިގެ 2/3 (ތިންބައިކުޅަ ދެބައި) ވާރުތަވެރިއަކަށްވާން އަދި މ.ނިރުދޫގެ/ މޫސާ އެވެރިޔާ ގޯތީގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން މ.ނިރުދޫގެ/ މޫސާ، ފާތިމަތު ޙަމީދާ ޙަވާލުކުރުން ބެލުނުން މުޢާމަލާތަކަން އެނގޭތީ،

އެޤަޟިއްޔާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ "ދަންފަރު، މ.ނިރުދޫގެ/ މޫސާ (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: މ-4492) އެވެރިޔާ ގޯތި ބަހައިލުމުގައި ސަރުކާރުން ދިން ގޯތީގެ ބޮޑުމިނުން ބާރާ 568 ބަރާބަރު ބައިގެ 1/2 (ދެބައިކުޅަ އެއްބައި) އަށްވާ 284 އަކަފޫޓުގެ، އަދި ގޯތީގެ އަދިއޮތް ބައިގެ 2/3 (ތިންބައިކުޅަ ދެބައި) ވާރުތަވެރިއަކަށްވާން އަދި މ.ނިރުދޫގެ /މޫސާ އެވެރިޔާ ގޯތީގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން މ.ނިރުދޫގެ/ މޫސާ ފާތިމަތު ޙަމީދާ (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު: A127712) ޙަވާލުކޮށްދިނުމަށް މިމައްސަލައިގައި،

ގއ.[illegible]/ [illegible] [illegible] ގޯތީގެ ވާރުތަވެރިންނަކީ ގއ.[illegible]/ [illegible] މުޙައްމަދު ޚަދީޖާ އާއި، ގއ.[illegible] / [illegible]، ފާޠިމަތު ސާރާ (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު: A039104) ކަން މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 381/MC/2008 ޤަޟިއްޔާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/174 ޤަޟިއްޔާގައި 381/MC/2008 ނަންބަރު ކޯޓުގެ މަދަނީ ޙުކުމްކޮށްފައި، [illegible] ޤަޟިއްޔާއިން ގއ.[illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2/3 (ތިންބައިކުޅަ ދެބައި) މުޙައްމަދު ޚަދީޖާ އަށް އަދި ފާޠިމަތު ސާރާ އަށް [illegible] [illegible] 1/3 (ތިންބައިކުޅަ އެއްބައި) [illegible] [illegible] ޙުކުމްކޮށްފައި،

ގއ.[illegible]/ [illegible] [illegible] ގޯތީގެ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ޚަދީޖާ އާއި، ފާޠިމަތު ސާރާ އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 568 [illegible] [illegible] [illegible] ގއ.[illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: އ-4492 [illegible] [illegible] އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (720/MC/2009) 102/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/174 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމްކޮށްފައި؛

ގއ.[illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ޚަދީޖާ އާއި، ފާޠިމަތު ސާރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 568 [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 17 [illegible] 2014 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 425-G1/144/2014/363 (24 [illegible] 2014) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ގޯތިގެދޮރުގެ [illegible] 1/3 (ތިންބައިކުޅަ އެއްބައި) [illegible] 779-33 [illegible]

އެބިލް ޖެހިގެން [illegible] [illegible] 284 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1063-33 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަޖެއްސުމާއި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] 2/3 (ތިންބައިކުޅަ ދެބައި) އަށްވާ 1558-66 [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] 284 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1842-66 [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

[illegible] ސަރުކާރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 425-G1/144/2014/363 (24 [illegible] 2014) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] 1/3 (ތިންބައިކުޅަ އެއްބައި) އަށްވާ 779-33 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 284 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1063-33 [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަޖެއްސުމާއި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] 2/3 (ތިންބައިކުޅަ ދެބައި) އަށްވާ 1558-66 [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] 284 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1842-66 [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." [illegible].

-02 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]؛

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެ، އެ ބަޔާނުގައި ޤާނޫނީ ސާބިތު ނުވާތީ ބަދަލުގައި ފޮނުވި ފަރާތުން ބަޔާނާއި ސާއިލުކުރި ނުވާތާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދަރަޖައިން ސާބިތުކުރި ޙުކުމަކީ މައްސަލަ ބަޔާންކޮށް ނުކުރެވި މުޢާމަލާތު ކުރިން ބަޔާންކޮށްފައި، އަދި ސަރަޙައްދުން ސާބިތުކުރި ފަހުން އެއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 381/MC/2008 ގެ ސިއްރާދުގެ ހުކުމުގެ ދަށުން ބަދަލުވެގެން ޤާނޫނީ ސާބިތުކަން ލިބޭ އަދިއެކަށް ބިން ވަކި ގޮތްތަކުގެ ގޮތުގައި ވަކިން ރަޖިސްޓްރީކުރުން އެކުލަވާލައި ކުރިޔަށް ގެންދެވޭ އަމުރުގެ ވަގުތާ ގަވާއިދު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 381/MC/2008 ގެ ސިއްރާދުގެ ހުކުމުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ސާބިތުކަން ލިބޭ މިލްކުވެރިވާ މިލްކުތަކުން އެޅިފައިވާ ހުކުމްގެ ކަރުދާހުގެ، ސާބިތުކުރި ޙުކުމް ބެލެވުނަކަށް ސަރަޙައްދުން ތަރިކައިގައި ސިޓީ ކަރުދާސްތަކުގެ ޙުކުމްގެ ގުނަވަނުގައި ސާބިތުކުރި ގަވަރު ނިންމުމުގައި އެއާއި މިލްކުން ފުރިހަމަކޮށްގެ ޙުކުމާއި ނުވާތީ ގޮތް ބައިވަރު އަޙްކާމުގެ މައްސަލަ ހުކުމް ކުރައްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، މަޙްކަމާ ހިންގާފައިވާ ޤާނޫނީ ސާބިތު ނުވާތީ ބަދަލުގައި ހަމަޖެހިފައި ފަރާތުގެ ޙައްޤު ގާސިމްގައިކަމަށްވާތީ، ޙައްޤު ގާސިމްގައި މަޙްކަމާއާ ހިންގުމަށް ފުރަމަތިކަމަށް ވިޔަފާރީ އެއްބަސް ކަމާއި ފުރަމަތިކަމަށްހިންގާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާ މަޙްކަމާގެ ދަށުގެ އަސާސީ ޤަރާރާއި ޤަވާޢިދު ބަދަލުގައި ޤާނޫނީ 568 އަކަށްވުރެ ބިންކޮށްފައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ވަކިން، އެއާއި މިލްކުން ކަރުދާސް ބަދަލު ހުކުމްގެ ވަކިން ރަޖިސްޓްރީ ހަމައާވާ ކުރުމުން މިފަދައިގެން ހުކުމްކޮށްކަރުދާހުގެ އަދި އެގޮތަށް ހުކުމް ކަރުދާހުގެ، ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅުތަކާ ބިން ހަމަޖެހިފައިވާ އަދާއިރު ފުރި ގޮތުގައި ބިމުގެ ހަމަޖެހުމަށް ހިމެނޭގައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ގާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި، "ދައުލަތުގެ ބޭނުމަށް ރަށްރަށުގައި ބިން ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ބިމުން ބިމުގެ ގޮތުގައި" ގެ 6 ވަނަ މާއްދާއި ޚިލާފަށް މަޙްކަމާ ހިންގާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

03- މިމައްސަލައި ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާތީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް ނުވާކަމަށްބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށް ބާޠިލުކޮށްދިނުން އެދި މައްސަލަހުށަހެޅި/ [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ، [illegible] ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ށ) ފުރަތަމަކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާއިން ބެލުނު މައްސަލައަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 568 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] 1/2 (ދަޢުވާ [illegible]) އަދާކޮށް 284 [illegible] [illegible] [illegible] 2/3 ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 568 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 381/MC/2008 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 381/MC/2008 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 568 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: މ-4492 [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 102/Cv-C/2010 (720/MC/2009) ޤަޟިއްޔާއާއި [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/174 ޤަޟިއްޔާއަށް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 568 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އެނގެން [illegible]
[illegible] އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ހ) [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible] ޢަބްދުﷲ ޙަސަން [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] 779-33 [illegible] 284 [illegible] 1063-33 [illegible] 1558-66 [illegible] 284 [illegible] 1842-66 [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) [illegible] ޢަބްދުﷲ ޙަސަން [illegible] ސިވިލް ކޯޓު [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] 28 އޮކްޓޫބަރު 2015 [illegible] 28 އޮކްޓޫބަރު 2015 [illegible] 10:30 [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] 26 އޮކްޓޫބަރު 2015 [illegible] ޢަބްދުﷲ ޙަސަން [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [illegible]33-CR1/2015/1935 [illegible]

ބެލުމުން އެނގެން ޙުކުމްކުރުމާއި މިހެންކަމުން މިމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޢަބްދުﷲ ހަސަން އަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ދޫކުރުމަށް ނިންމި ކަމުގައި ބެލެވެންނެތްކަމެވެ.

ވީމާ، އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމުން މިމައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށްފެނުނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 މައްސަލައިގައި އެކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށެވެ.

- **ޙުކުމް:**

މިހެންކަމުން، އިސްވެ ބަޔާންކުރި ކަންކަން އަޑުއެހުމުން ހުށަހެޅުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 744/Cv-C/2013 މައްސަލައިގައި އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ޤަޟިއްޔާގެ ސަބަބު ހުކުމުން ރަނގަޅުކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ، އެޤަޟިއްޔާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޙުކުމެއް ނޫންކަމަށް ހައިކޯޓުގެ މި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ނިންމައިފީމެވެ.